

Dette temanummeret er *Eddas* bidrag til Ibsen-året 2006. Henrik Ibsen, og da særlig den dramatiske delen av forfatterskapet hans, har for øvrig vært en gjenganger i *Edda* helt siden tidsskriftet ble opprettet i 1914, både i artikler og temanumre. I det aller første nummeret av *Edda* finner vi en artikkel, skrevet av Didrik Arup Seip, om den store «sproglige vækkelse» som Ibsen ifølge Seip opplevde under innflytelse av Knud Knudsen «og andre norske maalstrævere». I det samme nummeret kan vi imidlertid lese, i en artikkel av Herman Jæger, at det går bra med Holberg-forskningen, men at *Ibsen-forskningen* «ikke [har] tatt store skridt fremover».

Hvordan står det til med Ibsen-forskningen i dag? En leder er selvsagt ikke stedet for å gi noe uttømmende svar på et så omfattende spørsmål. Men det står vel ikke så verst til med Ibsen-forskningen i Norge, må vi vel kunne si, hvis vi dømmer ut fra antall doktoravhandlinger og bokutgivelser de siste ti årene: syv-åtte norske doktoravhandlinger, flere større vitenskapelige studier, som Atle Kittangs *Ibsens heroisme* (2002), Toril Mois *Ibsens modernisme* (2006, som også vil foreligge i engelsk utgave), Helge Rønnings *Den umulige friheten. Henrik Ibsen og moderniteten* (2006) og første bind av Ivo de Figueiredos nye Ibsen-biografi, *Henrik Ibsen. Mennesket* (2006). De første bindene av den store, nye tekstkritiske utgaven av Henrik Ibsens samlede verk er også kommet.

Med den nye interessen for forholdet mellom tekst og kontekst og for tekstens historiske, kulturelle og politiske karakter kan vi også registrere et *vendepunkt* i Ibsen-forskningen, som i litteraturforskningen for øvrig, både nasjonalt og internasjonalt. Flere av de artiklene vi trykker i dette nummeret av *Edda* er representative for den voksende interessen for forholdet mellom tekst og kontekst. I Asia, og tydeligst i Kina, finner vi imidlertid interessant nok en motsatt økt interesse for *teksten* og for Ibsen-dramaenes spesifikt litterære karakter, noe som nok blant annet skyldes at det helt til nokså nylig har vært bildet av samfunnsrefseren Ibsen som har dominert den store Ibsen-interessen der.

To av artiklene i dette nummeret handler om *Et dukkehjem* (1879), et drama som regnes som Ibsens internasjonale gjennombruddsdrama. Anna Westerstahl Stenports og Bjarne Markussens artikler er begge representative for den nye interessen for dramaenes kulturelle karakter og kulturelle kontekst. Mens Westerstahl Stenport relaterer *Et dukkehjem* til samtidens oppfatninger av økonomi og familie, og hevder at *penger og økonomi* er noe av det som har vært underbetont i tidligere studier av dette Ibsen-dramaet, leser Markussen dramaet

inn i en *retts*historisk kontekst og viser hvordan ikke bare lov og rett tematiseres i dramaet, men også hvordan dramaet får betydning i den norske rettskulturen på 1880-tallet når det blir et referansepunkt i debatten om ekteskapslovgiving og familiepolitikk.

Ibsen skrev ikke bare dramatik, men også lyrikk, selv om det bare resulterte i én bokutgivelse, samlingen *Digte* fra 1871. Hittil er det skrevet svært lite om Ibsens lyrikk. I Thorstein Norheims artikkel nyleses to av Ibsens mer kjente dikt, «Mindets magt» og «I billedgalleriet», med fokus på refleksjonen omkring tid og rom i disse diktene.

Hedda Gabler – fra dramaet *Hedda Gabler* (1890) – er på grunn av sin påfallende oppførsel blitt en av Ibsens mest omdiskuterte dramapersoner. Denne kvinnelige dramapersonen tolkes i dette nummeret av *Edda* i to artikler: én Kristeva-orientert psykoanalytisk tolkning og én idéhistorisk tolkning av henholdsvis Ellen Mortensen og Eivind Tjønneland. Ellen Mortensen argumenterer på grunnlag av hårmotivet i dramaet, slik det kommer fram i forholdet mellom Hedda Gabler og Thea Elvsted, for at Hedda ikke bare tiltrekkes av Ejler Løvborg, slik Ibsen-forskningen har vist, men også av en annen kvinne i dramaet, nemlig Thea Elvsted: *Hedda Gabler* rommer et alternativt begjærsdrama, et homoerotisk drama, hvor Hedda samtidig både føler tiltrekning til og frastøtning fra Thea Elvsted. Til sammenlikning argumenterer Eivind Tjønneland for at *hysteri* – slik Ibsen selv hevder i utkastene til dramaet – kan forklare Heddas påfallende handlemåter. Tjønnelands argumentasjon finner sted gjennom en idéhistorisk kontekstualisering av begrepet hysteri, slik det ble forstått på 1890-tallet.

I dette temanummeret om Ibsen har vi to anmeldelser av Ibsen-bøker. Atle Kittang anmelder første bind av Ivo de Figueiredos Ibsen-biografi, *Henrik Ibsen. Mennesket* (2006), og Beret Wicklund anmelder Egil Törnqvists bok *Ibsen. Bygmästaren* (2006). I tillegg har vi anmeldelse av Frank Kjørups *Sprog versus sprog. Mod en versets poetikk*; av Hadle Oftedal Andersen og Idar Stegane (red.), *Modernisme i nordisk lyrikk 1*; av Borup, Lassen og Haarder (red.), *Modernismen til debat*; av Inger-Lise Hjordt-Vetlesens *En rullende saga. Studier i Marie Bregendahls fortællinger*; og av Jacques Derridas *Dekonstruksjon. Klassiske tekster i utvalg*.

Vel overstått Ibsen-år!